

Η πνευματική χαρά του εκκλησιασμού, κατά του άγιο Νικόδημο του Αγιορείτη (Σάββας Ηλιάδης, δάσκαλος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 4 Νοεμβρίου, 2017

Υπάρχουν σήμερα πολλά αγιοπατερικά βιβλία, από τα οποία μπορούμε με λίγο κόπο να ρουφήξουμε τους ευώδεις χυμούς του Πνεύματος. Ένα τέτοιο βιβλίο, στο οποίο άκρως θεολογεί ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, είναι «Η ΝΕΑ ΚΛΙΜΑΞ», καθώς ερμηνεύει και μας προσφέρει ως δώρα πνευματικά τα μηνύματα των Αναβαθμών της Οκτωήχου.

Ερμηνεύοντας το τρίτο Αντίφωνο των Αναβαθμών του Α΄ ήχου: «Ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι ὀδεύσωμεν εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου, εὐφράνθη μου τὸ Πνεῦμα, συγχαίρει ἡ καρδία», γράφει:

«Ο Αναβαθμός αυτός είναι δανεισμένος από τον τρίτο ψαλμό των Αναβαθμών του Δαβίδ, ο οποίος λέει: «Εὐφράνθη ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι· εἰς οἶκον Κυρίου πορευσόμεθα» (Ψαλμ. 121,1). Ο μεν Θεοδώρητος ερμηνεύει ότι τον στίχο αυτό τον ἔλεγαν οι Εβραίοι με χαρά, όταν γύριζαν από την Βαβυλώνα στην Ιερουσαλήμ. Ο δε Ευσέβιος προσθέτει και ένα χαριτωμένο που συνέβαινε. Ὅτι οι νέοι, οι οποίοι γεννήθηκαν στη Βαβυλώνα, μέσα στα εβδομήντα χρόνια της σκλαβιάς, ρωτούσαν στο δρόμο τους γέροντες, που ἔζησαν μετά τη σκλαβιά μέχρι την ελευθερία και ἤξεραν την Ιερουσαλήμ: «Ω, γέροντες, που πηγαίνουμε;». Εκείνοι δε τους αποκρίνονταν: «Ω, νέοι, πηγαίνουμε στον οἶκο του Θεού, ο οποίος βρίσκεται στην Ιερουσαλήμ». Όταν άκουγαν, λοιπόν οι νέοι αυτόν το λόγο, ευχαριστούσαν και χαίρονταν πάρα πολύ.

Αυτόν τον στίχο, λοιπόν, παραφράζει εδώ ο μελωδός των Αναβαθμών της Οκτωήχου, τον οποίο ερμηνεύοντας ο Νικηφόρος ο Κάλλιστος λέει ότι, οι Εβραίοι, όταν βρίσκονταν στα Ιεροσόλυμα, κυριευμένοι από την αμέλεια και την μαλθακότητα, απομακρύνονταν από την λατρεία και την προσκύνηση του αληθινού Θεού. Ἐτσι, φεύγοντας μακριά από τον ναό του Θεού, πήγαιναν συχνά στα βουνά και εκεί θυσίαζαν στους δαίμονες και στα είδωλα των δαιμόνων. Γι' αυτό λοιπόν οργίστηκε εναντίον τους ο Θεός και παραχώρησε, ώστε να πάνε σκλάβοι στην Βαβυλώνα.

Αφού δε εκεί δοκίμασαν πολλές κακοπάθειες και θλίψεις, τότε θυμήθηκαν την πατρίδα τους Ιερουσαλήμ, την οποία στερήθηκαν, περισσότερο δε από όλα και εξαιρέτως τον πολυθαύμαστο εκείνο και ωραιότατο ναό του Σολομώντος. Λοιπόν, ἔτσι, κατακαϊόμενοι από τον πόθο για να τον δουν, αν καμιά φορά τους θύμιζε

κάποιος κάτι σχετικά με το ναό, ευφραίνονταν πολύ και γέμιζε η ψυχή τους με ανέκφραστη χαρά και αγαλλίαση: «Εὐφράνθη ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι· εἰς οἶκον Κυρίου πορευόμεθα». (Ψαλ. 121,1). Γι' αυτόν τον λόγο, και όταν σε άλλα μέρη ευρισκόμενοι τον θυμούνταν τον ναό, έλεγαν: «ταῦτα ἐμνήσθη καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμὲ τὴν ψυχὴν μου, ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως ἤχου ἑορτάζοντος». (Ψαλμ. μα', 5).

Διότι, συνηθίζει ο Θεός να το κάνει αυτό. Δηλαδή, όταν εμείς έχουμε τα καλά στα χέρια μας και δεν τα γνωρίζουμε, τότε ο Θεός παραχωρεί να τα στερούμαστε, ώστε η στέρηση αυτών να μας κάνει να γνωρίσουμε τι είχαμε και το χάσαμε. Έτσι, η ρητορική γραφίδα του Ιωάννου έγραψε χρυσά λόγια για την ερμηνεία του παρόντος αναβαθμού: «Έτσι συνηθίζει να κάνει ο Θεός. Όταν έχουμε τα αγαθά και δεν αναγνωρίζουμε την αξία τους, τα παίρνει από τα χέρια μας, με σκοπό, ώστε αυτό που δεν μπόρεσε να επιτύχει η απόλαυση, αυτό να το πετύχει η στέρηση». Είπε δε και ένας από τους σοφούς, ο οποίος δεν είναι χριστιανός: «Αυτοί που έχουν στη διάθεσή τους τα αγαθά και τα διαχειρίζονται με χαλασμένη λογική, δεν γνωρίζουν την αξία τους, παρά όταν κάποιος τους τα πάρει».

Αυτό είναι λοιπόν το νόημα του τρίτου Αναβαθμού από τους ψαλμούς. Ο δε μελωδός στον Αναβαθμό αυτό, μιμούμενος εκείνον, λέγει: «Όταν κάποιοι ομόπιστοι χριστιανοί μου είπαν αυτόν τον παρακινήτικο λόγο, ας πάμε, αδελφέ, στον ναό και στην Εκκλησία του Κυρίου, τότε, όταν το άκουσα, γέμισε με ευφροσύνη το πνεύμα μου και με χαρά η καρδιά μου». Άκουσε, λοιπόν: ο άνθρωπος είναι διπλός· από ψυχή άυλη και από σώμα υλικό. Έτσι, επειδή η μεν ψυχή είναι άυλη, το δε σώμα υλικό, γι' αυτό ο μελωδός απέδωσε την μεν αὔλοτερη ευφροσύνη στην άυλη ψυχή, διότι αυτήν ονομάζει πνεύμα, την δε παχυλότερη χαρά την απέδωσε στην υλική καρδιά, καθώς χαρά είναι η διάχυση του αίματος στην καρδιά, ενώ αντιθέτως λύπη είναι η συστολή του ίδιου αίματος στην καρδιά.

Ο δε ιερός Θεοφύλακτος λέγει: «Γνώριζε ότι, η Αγία Γραφή λέγοντας πνεύμα και ψυχή, εννοεί το ίδιο πράγμα, αλλά κυρίως κάνει τον εξής διαχωρισμό· ονομάζει ψυχικόν άνθρωπο αυτόν που ζει κατά φύση και λειτουργεί σύμφωνα με την ανθρώπινη λογική, χωρίς να αποκλίνει στα παρά φύση κακά, αλλά ούτε πάλι προοδεύοντας στα υπέρ φύση χαρίσματα. Πνευματικόν δε ονομάζει εκείνον, ο οποίος φτάνει σε κατάσταση ανώτερη των νόμων της φύσεως και δεν έχει φρόνημα κοσμικό, καθώς πνεύμα ονομάζει το χάρισμα του Πνεύματος. Επίσης σαρκικόν ονομάζει η Αγία Γραφή αυτόν, ο οποίος δεν πολιτεύεται σύμφωνα με τους νόμους της φύσεως, αλλά στα κακά, που βρίσκονται στο παρά φύση». Γι' αυτούς τους τρεις τύπους ανθρώπων μιλάει ο απόστολος Παύλος: «ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστὶ, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται». (Α' Κορ, 2,14-15), περί δε του σαρκικού γράφει: «ἔτι γὰρ σαρκικοί

έστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;», λοιπὸν εἰστε σαρκικοί (Α΄ Κορ. 3, 2-4).

Αλλά και συ, αδελφέ, που διαβάζεις αυτόν τον αναβαθμό, να μιμείσαι τους Ιουδαίους εκείνους, οι οποίοι, όταν άκουσαν, ας πάμε στον οίκο του Κυρίου, ευφράνθηκαν και χάρηκαν. Έτσι και συ, όταν τύχει να σου πει κανένας αδελφός σου χριστιανός, «αδελφέ, ας πάμε στην εκκλησία διότι είναι ώρα του Εσπερινού ή του Όρθρου ή της Λειτουργίας», μη λυπηθείς για την πρόσκληση αυτή, αλλά πρέπει να ευφρανθείς πάρα πολύ στο πνεύμα και να χαρείς στην καρδιά σου. Διότι, όποιος πηγαινει στην εκκλησία και στο σπίτι του Θεού με προθυμία της ψυχής και χαρά της καρδιάς και ακούει με ευλάβεια τις δοξολογίες που ψέλνονται μέσα εκεί, αυτός, μετά πάσης βεβαιότητας, απολαμβάνει μύρια αγαθά, ψυχικά και σωματικά. Και απ` αυτήν την απόλαυση παρακινείται να λέει προς τον Θεό εκείνα που λέγει ο προφήτης Δαβίδ: «πλησθησόμεθα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ οἴκου σου· ἅγιος ὁ ναός σου, θαυμαστός ἐν δικαιοσύνῃ» (Ψαλ.64,5) και στη συνέχεια γεμίζει από ανέκφραστη χαρά και αγαλλίαση.

Εσύ μην μοιάσεις μ` εκείνους τους άφρονες, οι οποίοι, όταν ακούν την εκκλησία να σημαίνει με τις ιερές καμπάνες ή τα σήμαντρα και να τους προσκαλεί να πάνε, για να δοξολογήσουν τον Θεό, λυπούνται γι` αυτό και προτιμούν, ω της ανοησίας και αθεοφοβίας τους, καλύτερα να πηγαινουν στους χορούς και στους γάμους και στα τρεξίματα των αλόγων και στα παιχνίδια, παρά να πηγαινουν στην αγία εκκλησία. Μ` αυτόν τον τρόπο γίνονται πιο αμελείς και χειρότεροι από τους Ιουδαίους. Και βεβαίως γι` αυτό είχε δίκαιο η χρυσή γλώσσα του Ιωάννη, να παραπονιέται και να λέει τα εξής κατά των χριστιανών: «Αλλά τώρα πολλοί δυσανασχετούν γι` αυτόν το λόγο. Και αν μεν κάποιος που πηγαινει σε παράνομα θεάματα, τους καλέσει, θα είναι πολλοί αυτοί που θα πάνε μαζί του. Αν δε τους καλέσει στην εκκλησία, θα είναι πολλοί αυτοί που θα βαριούνται. Οι Ιουδαίοι όμως δεν ήταν έτσι. Τι λοιπόν μπορεί να είναι χειρότερο απ` αυτό, όταν οι χριστιανοί φαίνονται πιο ράθυμοι από εκείνους; Από πού δε βελτιώθηκαν οι Ιουδαίοι τόσο; Από την αιχμαλωσία έγιναν καλύτεροι! Και καθόσον απολάμβαναν αυτά τα πράγματα, χαιρόνταν και με αυτά τα λόγια και αγκάλιαζαν με πολύ πόθο την εκκλησία και την πόλη Ιερουσαλήμ».

Πρέπει λοιπόν, αδελφέ, όχι μόνο να πηγαινεις με χαρά στην εκκλησία, αλλά και πηγαινοντας, να μην ζητάς να ανταμώσεις εκεί τους φίλους σου, ούτε να μιλάς άκαιρα και μάταια λόγια, αλλά να δοξολογείς το όνομα του Θεού, καθώς θα θυμάσαι εκείνο το ψαλμικό του Δαβίδ: «καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν» (Ψαλμ. 28,8).

Κιλκίς, 28-10-2017

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή: *aktines.blogspot.gr*)